

Kısmi Tevkifata Tabi Teslim ve Hizmetlerden Doğan Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi

1. GİRİŞ

Kur farkının alıcı ya da satıcı lehine ya da aleyhine oluşmasının yanında kısmi KDV tevkifatı yapacak alıcının KDV mükellefi ya da belirlenmiş alıcı olmasına bağlı olarak, KDV ile ilgili yapılacak işlemler farklılık arz etmektedir.

Bu kapsamda kısmi KDV tevkifatını yapacak alıcıların KDV mükellefi ya da belirlenmiş alıcı olmasına bağlı olarak lehe veya aleyhe oluşan kur farkları bakımından kısmi KDV tevkifatı uygulaması ile ilgili yapılacak işlemler aşağıdaki gibi özetlenebilir.

2. ALICI ALEYHİNE KUR FARKI OLUŞMASI

A) ALICININ KDV MÜKELLEFİ OLMASI VE ALEYHİNE KUR FARKI OLUŞMASI DURUMUNDA

Satıcının KDV mükellefi ya da belirlenmiş alıcı olup olmadığına bakılmaksızın oluşan kur farkı üzerinden hesaplanan KDV; alıcı tarafından asıl işleme ait oran üzerinden tevkifata tabi tutulacaktır.

ÖRNEK:

Kısmi tevkifat oranının **4/10** olduğunu varsayalım. Bu durumda aleyhine kur alıcı aleyhine oluşan kur farkının **20.000,00-TL**, bu kur farkı üzerinden hesaplanması gereken KDV'nin **3.600,00-TL** ve farkı oluşan alıcı ve lehine kur farkı oluşan satıcı tarafından yapılması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

ALICININ MUHASEBE KAYDI

-----/-----		
656- Kambiyo Zararları	20.000,00	
191-İndirilecek KDV	3.600,00	
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar	1.440,00	
320/102/100 İlgili Hes.	22.160,00	
-----/-----		

SATICININ MUHASEBE KAYDI

100/102/120 İlgili Hes.	22.160,00
391-Hesaplanan KDV	2.160,00
646-Kambiyo Karları	20.000,00

B) ALICININ BELİRLENMİŞ ALICILAR ARASINDA SAYILANLARDAN BİRİ OLMASI VE ALEYHİNE KUR FARKI OLUŞMASI DURUMUNDA

KDVGUT'ta belirlenmiş alıcıların birbirlerine karşı yaptıkları teslim ve hizmetlerde KDV tevkifatı uygulanmayacağından hareketle, kur farkı üzerinden hesaplanan KDV'nin kısmi tevkifata tabi tutulabilmesi için satıcının belirlenmiş alıcılar arasından sayılanlardan olmaması gerekmektedir.

Dolayısıyla alıcı ve satıcının her ikisinin de belirlenmiş alıcılar arasında sayılanlardan olması durumunda oluşan kur farkı üzerinden hesaplanan KDV, **tevkifata tabi tutulmayacaktır.**

Bunun dışında alıcının belirlenmiş alıcılardan biri olması, **satıcının ise belirlenmiş alıcılardan olmaması durumunda muhasebe kayıtları yukarıda yapılan açıklamalardaki gibi olacaktır.**

3. ALICI LEHİNE KUR FARKI OLUŞMASI

A) ALICININ KDV MÜKELLEFİ OLMASI VE LEHİNE KUR FARKI OLUŞMASI DURUMUNDA

Satıcının KDV mükellefi ya da belirlenmiş alıcı olup olmadığı önemli değildir. Nitekim burada kur farkı alıcı lehine olduğundan ve kural olarak KDV tevkifatını alıcılar yapabildiğinden; kısmi tevkifata tabi tutulacak bir KDV'den bahsedilemeyecektir. KDVGUT'a göre alıcı lehine, ödemenin yapıldığı tarihte kur farkı oluşması halinde kur farkı tutarı üzerinden alıcı tarafından satıcıya bir fatura düzenlenerek, teslim ve hizmetin yapıldığı tarihteki oran üzerinden KDV hesaplanması gerekmektedir.

Böylece, matrahta oluşan azalma tutarı, tevkifata tabi tutulmayan KDV tutarı ile birlikte, satıcı tarafından alıcıya iade edilmektedir. Söz konusu KDV tutarı alıcı tarafından 1 no'lu KDV beyannamesi ile beyan edilmektedir. Dolayısıyla alıcı lehine kur farkı oluştuğunda, oluşan kur farkı üzerinden hesaplanan KDV'nin tevkifata tabi tutulmayan kısmı alıcı tarafından hesaplanan KDV olarak beyan edilecektir.

ÖRNEK:

Alıcı lehine oluşan kur farkının **20.000,00-TL**, bu kur farkı üzerinden hesaplanması gereken KDV'nin **3.600,00-TL** ve kısmi tevkifat oranının **4/10** olduğunu varsayalım. Bu durumda lehine kur farkı oluşan alıcı ve aleyhine kur farkı oluşan satıcı tarafından yapılması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

ALICININ MUHASEBE KAYDI

-----/-----	
100/102/120 İlgili Hesaplar	22.160,00
391-Hesaplanan KDV	2.160,00
646-Kambiyo Karları	20.000,00

SATICININ MUHASEBE KAYDI

-----/-----	
656 Kambiyo Zararları	20.000,00
191 İndirilecek KDV	2.160,00
100/102/120 İlgili Hes.	20.000,00

B) ALICININ BELİRLENMİŞ ALICILAR ARASINDA SAYILANLARDAN BİRİ OLMASI VE LEHİNE KUR FARKI OLUŞMASI DURUMUNDA

Yukarıda belirtildiği üzere satıcının KDV mükellefi ya da belirlenmiş alıcı olmasına bağlı olarak yapılacak işlemler farklılık arz etmektedir. Nitekim alıcının belirlenmiş alıcı, satıcının ise KDV mükellefi olması durumunda, kur farkı alıcı lehine olduğundan ve kural olarak KDV tevkifatını alıcılar yapabildiğinden, kısmi tevkifata tabi tutulacak bir KDV'den bahsedilemeyecektir.

Bu durumda kur farkı tutarı üzerinden alıcı tarafından satıcıya bir fatura düzenlenerek, teslim ve hizmetin yapıldığı tarihteki oran üzerinden KDV hesaplanacak söz konusu KDV tutarı alıcı tarafından **1 no'lu KDV beyannamesi** ile beyan edilecektir.

Alıcının ve satıcının her ikisinin de belirlenmiş alıcı olması durumunda ise alıcı lehine oluşan kur farkının satıcı nezdindeki karşılığı aleyhe oluşan kur farkı olacağından ve KDVGUT'a göre belirlenmiş alıcıların birbirlerine karşı yaptıkları teslim ve hizmetlerde KDV tevkifatı uygulanmayacağından hareketle ortaya **çıkan kur farkı için kısmi tevkifat uygulanmayacaktır.**

4. SONUÇ

Satıcının KDV mükellefi ya da belirlenmiş alıcı olup olmadığına bakılmaksızın oluşan kur farkı üzerinden hesaplanan KDV; alıcı tarafından asıl işleme ait oran üzerinden tevkifata tabi tutulacaktır. Diğer taraftan alıcı ve satıcının her

ikisinin de belirlenmiş alıcılar arasında sayılanlardan olması durumunda ise oluşan kur farkı üzerinden hesaplanan KDV tevkifata tabi tutulmayacaktır.

Alicının belirlenmiş alıcı, satıcının ise KDV mükellefi olması durumunda ise, kur farkı alıcı lehine olduğundan ve kural olarak KDV tevkifatını alıcılar yapabildiğinden, kısmi tevkifata tabi tutulacak bir KDV'den bahsedilemeyecektir. Hem alıcı hem de satıcının belirlenmiş alıcı olması durumunda ise alıcı lehine oluşan kur farkının satıcı nezdindeki karşılığı aleyhe oluşan kur farkı olacağından ortaya çıkan kur farkı için kısmi tevkifat uygulanmayacaktır.

KAYNAKLAR

- *Katma Değer Vergisi Kanunu,*
- *Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği,*
- *60 No.lu KDV Sirküleri,*
- *Manav T. (2020) "Kısmi Tevkifata Tabi Teslim ve Hizmetlerden Doğan Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi" Mali Çözüm Dergisi 161. Sayı (2020 Eylül-Ekim) ss 269-276,*

Ferdi Asım Hellaç
Mali Müşavir

Not: Makale www.MuhasebeTR.com adlı mevzuat sitesinde yayımlanmıştır.

YASAL UYARI : İnternet sitemizde yer alan yazıların tüm hakları saklıdır. Ancak yazar ve site kaynağının aktif linkine yer verilerek alıntı yapılabilir. YAZILAR AYNEN YAYIMLANAMAZ. Aksi yönde eylemler hakkında Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki tazminat ve ceza hükümlerinin uygulanması için hukuki süreçler başlatılacaktır.

Kaynak : <https://hellac.com/blogdetay/kismi-tevkifata-tabi-teslim-ve-hizmetlerden-dogan-kur-farklarinin-muhasebelestirilmesi>

Erişim Tarihi : 14.03.2026